

Рецензия

от

**доц. д-р Дафина Костадинова, Катедра по германистика и романистика,
Филологически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград**

(член на научното жури, назначено със заповед № 974 от 20.05.2019 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград); на основание на чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл. 4, ал. 3 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Н. Рилски“ и решение на ФС на Филологическия факултет /Протокол № 5 /14.05.2019 г./ във връзка с провеждането на защита на дисертационния труд на тема:

TERMINOLOGICAL VERB COLLOCATIONS:

A CONTRASTIVE PERSPECTIVE (Терминологични глаголни словосъчетания: съпоставителен план)

за присъждане на ОНС „доктор“ по направление 2.1. Филология – Общо и сравнително езиковедие (английски език)

Докторант: Добромира Господинова Хичева

Научен ръководител: проф. д-р Елисавета Бояджиева

I. Кратки биографични данни за кандидата

Добромира Хичева е завършила Езиковата гимназия „Ромен Ролан“ в Стара Загора. Придобива магистърска степен в Софийския университет, специалност „Английска филология“, успоредно с това получава квалификация и като екскурзовод на английски език. Преподавала е английски език в редица признати институции и университети, сред които училища „Фарос“, Издателство „Просвета“ БАН, ВТУ, НБУ, УАСГ и др. Освен английски език, владее руски, иврит и испански. Има специализация в СУ, печелила е стипендии по програма „Еразъм“, има участие в международни научни конференции, както и публикации, свързани с темата на дисертационния труд.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

1. Обща характеристика и мнение за дисертационния труд

Дисертационният труд на Добромира Хичева е разработен на английски език

в рамките на 148 страници, от тях: 122 са същинската част, а върху останалите страници са посочени ползвани източници, допълнително ползваната библиография по темата и речниците, и 4 приложения, в които авторката показва част от същината на труда си и работния процес, свързан с изследвания корпус и работата ѝ със специалисти в съответната специализирана област, които валидизират правилността на откритите и събрани от нея терминологични словосъчетания и техните преводни еквиваленти на български език.

Текстът на труда се състои от увод, 6 глави и заключение. Броят на източниците в библиографската справка прави добро впечатление. Със сигурност има още имена и трудове, които би било полезно да бъдат цитирани и добавени, но авторката има своето право да избере кои автори и каква литература да ползва за теоретична основа на научната си разработка и за съпоставяне на направените от нея анализи и изводи.

В **уводната част** авторката се обосновава защо е избрала именно тази тема, която е актуална на общия фон на научен и практически интерес, и защитава аргументирано избора си като се позовава на редица учени, работили в сферата на езика за специфични цели, лексикология и лексикография, терминология, терминография, терминологични словосъчетания и прочие. Конкретният избор на темата и терминологичните съчетания са свързани пряко с работата на Хичева. Целите, които тя си поставя са да предложи методика за идентифициране на терминологични глаголни словосъчетания и предлагане на решения на преводачески проблеми, свързани с тях с терминографски цели, както и някои методически предложения, свързани с преподаването на такива словосъчетания на студенти и специалисти в тази научна област. За постигане на целите си, авторката си поставя 5 основни задачи, които изпълнява (ДТ стр. 4).

Корпусът, върху който е изграден дисертационният труд, се състои от 1 065 441 думи, извлечени от няколко вида източници, които са термини и техните словосъчетания, свързани със специализираната лексика на *строителните материали: стомана, цимент, дървен материал*. Софтуерът и методите ползвани за изследването са описани подробно на стр. 5 и 6. Теоретичната значимост на труда, както самата авторка отбелязва, е разработването на нова методология за идентифициране на терминологични глаголни словосъчетания *The Combined Taxonomic-Frames Approach to Terminological Verb Collocations*, който включва таксономен анализ,

предшестващ анализа на когнитивните рамки, което, пък, е последвано от съпоставителен анализ на ексцерпираните терминологични глаголни словосъчетания, което дава допълнителни научни качества и приноси на текста. Практическият принос също е професионално ориентиран, добре премерен и обоснован.

Глава 1 *Общи и терминологични словосъчетания* (General and Terminological Collocations) прави исторически обзор по темата и предлага разграничение между общи и терминологични словосъчетания като се позовава на редица значими учени в областта.

Глава 2 *Преглед на публикациите върху терминологичните словосъчетания* (Overview of Publications on Terminological Collocations) представлява един критичен прочит на трудове и статии, посветени на проблематиката в общ и частен контекст като авторката обоснова и професионално изразява своето отношение към всяка тема или авторово мнение. Разгледани са терминологичните словосъчетания като специализирани лексикални съчетания (Terminological Collocations as Specialized Lexical Combinations), анализирани са терминологичните глаголни словосъчетания (Analyzing TVCs by the Verb Actant Structure) и тяхното представяне в специализираните речници, което е от особена важност и полза за специалисти и неспециалисти.

Глава 3 *Източници на терминологични глаголни словосъчетания* (Sources of Terminological Verb Collocations) очертава областта, от която са ексцерпирани анализираните единици, отново ползвайки трудове на доказани специалисти. Авторката твърди, че е важно не само да се определи областта като академична дисциплина, но и да се определят потребителите на тези терминологични словосъчетания, които са част от академията или конкретно професионално звено, за това тя предлага списък на университети, които предлагат специалности и учебни дисциплини, свързани със строителство и инженерни науки. По-нататък Хичева представя своя корпус - начина, по който го е съставила и видовете източници. За да стигне до това свое решение, тя критично анализира научните публикации до момента и избира свой подход като споделя и описва професионалния си опит и достижения и работата ѝ в екип с преподаватели от УАСГ, които валидизират нейни открития и решения, свързани с конкретни словосъчетания с избраните от нея 3 строителни материала – стомана, бетон, дървен материал. Следва прилежно изброяване на всички източници, които са ползвани за екстракцията на

термините и техните словосъчетания; представени са и няколко таблици, които онагледяват избора и решенията ѝ.

Глава 4 *Комбиниран таксономичен-рамков подход към терминологичните глаголни словосъчетания* (A Combined Taxonomic-Frames Approach to Terminological Verb Collocations) показва професионалните аналитични умения на Хичева и опита ѝ в работата със специализирана литература. Показвайки познаване в детайли на трудовете на учени в областта, тя коментира дефинициите на терминологичните глаголни словосъчетания спрямо терминологичните единици и смело изразява своето мнение по въпроса докато проследява и обсъжда последните тенденции в теорията на терминологията и разглежда подробно теоретичните и методическите предпоставки за рамково-базираната терминология (Theoretical and Methodological Premises of Frame-Based Terminology). Следващ елемент от Глава 4 е представянето на таксономно-рамкова категоризация на терминологични глаголни словосъчетания (Taxonomic-Frames Categorization of Terminological Verb Collocations), която е част от съвместната работа на Хичева и покойния проф. Б. Алексиев. Тази част от текста е подкрепена с достатъчно на брой таблици с примери, които са ясен знак за яснотата и богатия опит, които Хичева има по темата и разискваните проблеми.

Глава 5 прави съпоставителен анализ на някои терминологични глаголни словосъчетания на български и на английски език (A Contrastive Analysis of English and Bulgarian Terminological Verb Collocations), което по мое мнение, е един от най-съществените и значими приноси на труда. Авторката отбелязва значението на систематичността при провеждането на съпоставителен анализ, като приема формулировката на Алексиев за концептуална и лингвистична систематичност. Хичева отделя нужното внимание на *tertium comparationis* при съпоставителния анализ, както и на специфични примери от корпуса ѝ с вече споменатите строителни материали, които са представени и анализирани подробно и нагледно.

Глава 6 е посветена на преподаването на словосъчетания като част от курса по английски език за специфични цели (Teaching Collocations – Terminological Collocations as an ESP Course Component), което е друг оригинален и важен принос на дисертационния труд. Представени са някои от теоретичните основи на тази проблематика, изказани от световно признати специалисти; описан е и учебникът, който се ползва от студентите в УАСГ и

чийто съавтор е Хичева, методите и подходите в самия учебник както и конкретни задачи от него. Мисля, че трудът би спечелил още повече, ако имаше и приложение с копие на поне една урочна единица от този учебник. Все пак, той е представен в списъка на ползваната литература, което е достатъчно.

Заклучението на дисертационния труд представя в резюмиран вид съдържанието на увода и всяка глава по отделно, както и извлечените заключения от анализа на разгледаните проблеми. Мисля, че авторката може по-смело да изреди всяко едно заключение, до което е стигнала в процеса на работа и анализ и по този начин ще изпъкнат не само броят и значимостта на всяко едно от заключенията, но и нейният научен потенциал и професионален опит и цялостната стойност на труда. Особено добро впечатление, обаче, прави списъкът с бъдещи задачи, които Хичева си поставя на стр. 122, което създава усещане не за края на един труд, а за основа на бъдещи сериозни изследвания в няколко научни области и подобласти.

2. Оценка на съответствието между автореферата и дисертационния труд

Авторефератът отразява достоверно съдържанието, целите и задачите, основните теоретични постановки, използваните методи на работа, резултатите и техния анализ, заключенията и приносните на труда.

III. Критични бележки и препоръки:

Дисертационният труд отговаря качествено и количествено на критериите за научност и оригиналност и аз не бих могла да отправя сериозни критики или забележки. Това, което мога да отбележа е, че на места в текста авторката ползва едновременно Аз-формата и Ние-формата (ДТ стр. 27), което леко вреди на академичния стил на труда. Бих препоръчала преди евентуално бъдещо публикуване на труда едно професионално редактиране на текста.

IV. Заключение

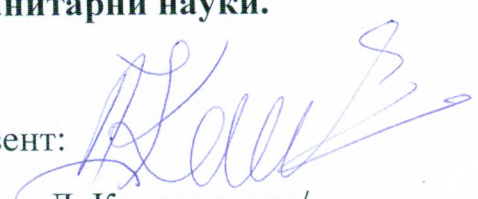
Предложеният от докторант Добромира Хичева дисертационен труд на тема: „Terminological Verb Collocations: a Contrastive Perspective (Терминологични глаголни словосъчетания: съпоставителен план)“ притежава нужните качества и приноси моменти, които са в съответствие с изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на

„Закона за развитие на академичния състав на Република България” и Правилника за неговото приложение и нормативната уредба на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Въз основа на това давам положителна оценка и предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Добромира Хичева ОНС „доктор” по научна специалност *Общо и сравнително езикознание (английски език)*, професионално направление 2.1 Филология, област на висшето образование 2. Хуманитарни науки.

20 юни 2019 г.

Рецензент:

/Доц. д-р Д. Костадинова/